अत्र समधिकलज्जावतीत्वेनापि लब्धाया रतिवामताया विच्छित्ति-विशेषवत्तया पुनः कथनम् ।

अथ मध्या[1]—

मध्या विचित्रसुरता प्ररूढस्मरयौवना ।
ईषत्प्रगल्भवचना मध्यमव्रीडिता मता[2] ॥ ५९ ॥

विचित्रसुरता[3] यथा—

'कान्ते तथा कथमपि प्रथितं मृगाक्ष्या
चातुर्यमुद्धतमनोभवया रतेषु ।
तत्कूजितान्यनुवदद्भिरनेकवारं
शिष्यायितं गृहकपोतशतैर्यथास्याः ॥'

प्ररूढस्मरा यथात्रैवोदाहरणे ।

प्ररूढयौवना यथा मम—

'नेत्रे खञ्जनगञ्जने, सरसिजप्रत्यर्थि पाणिद्वयं,
वक्षोजौ करिकुम्भविभ्रमकरीमत्युन्नतिं गच्छतः ।
कान्तिः काञ्चनचम्पकप्रतिनिधि, र्वाणी सुधास्यन्दिनी,
स्मेरेन्दीवरदामसोदरवपुस्तस्याः कटाक्षच्छटा ॥'

लज्जावती' इति पृथगुपादानं किमर्थमित्याह—**अत्रेति** । विच्छित्तिविशेषवत्तया वैचित्र्यविशेषसंपादकत्वेन ॥ **प्ररूढे** अत्यर्थमुत्पन्ने स्मरयौवने यस्याः सा । **मध्यमं व्रीडितं** लज्जा यस्याः सा । **त (अ)स्याः कूजितानि** अव्यक्तशब्दविशेषान् । **शिष्यायितं** शिष्यवदाचरितम् ॥ **नेत्रे इति** । खञ्जनानां गञ्जने पराभवक-

---

1. कान्त इति । हे कान्ते, उद्धत उत्कटो मनोभवो यस्यास्तया मृगाक्ष्या रतेषु सुरत-व्यतिकरेषु चित्तपरिस्पन्देन रमणाद्रतम् । कपोतानां चिराध्ययनलाभाय रतेष्विति बहुवचनम् । अन्यथा तादृशी शिष्यता भज्येत । कथमपि महता व्यवसायेन तथा चातुर्यं सुरतसंगरवैदग्ध्यं प्रथितं यथास्याः तानि विविधभङ्गिवैलक्षण्येन प्रथितानि । एतेन ग्राह्यत्वं सूच्यते । कूजितानि मणितविशेषान् । अनेकवारमसकृत् अनुवदद्भिः कूजनाव्यवहितोत्तरकालं गृणद्भिः गृहकपो-तशतैः शिष्यायितम् । अन्तेवासिवदाचरितमित्यर्थः । कान्ते प्रिये, इति सप्तम्यन्तमपि ॥

---

१. ग-पुस्तके तु 'मध्या' यथा—'मध्याप्तयौवनानङ्गा मोहान्तः सुरतक्षमा ।' इत्येव लक्षणं दृश्यते २. 'यथा' क., 'तथा' ख. ३. 'विचित्र–' इत्यादेः '–अन्यत्रापि' इत्यन्तस्य ग्रन्थस्य स्थाने 'तत्र यौव-नवती मध्या यथा—'आलापान्भ्रूविलासो विरलयति रसद्वाहुविक्षेपपातं नीवीग्रन्थिं प्रथिम्ना प्रतनयति मनाङ्मध्यनिम्नो नितम्बः । उत्पुष्यत्पार्श्वमूर्च्छत्कुचशिखरमुरो नूनमन्तःस्मरेण स्पृष्टा कोदण्डकोट्या हरिण-शिशुदृशो दृश्यते यौवनश्रीः ॥' एवं मध्यामावादिकमूह्यम् । इति पाठो ग-पुस्तके. ४. 'सुधास्प्रधिनी' क.